

УДК 346.7:620.91

Любомира Мелех

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри господарсько-правових дисциплін
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: lmelekh@ukr.net

Олена Нагірняк

здобувач вищої освіти
Львівського державного університету внутрішніх справ,
email: delirium.snow@gmail.com

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

<http://doi.org/10.23939/law2021.30.159>

© Мелех Л., Нагірняк О., 2021

У статті наголошено, що настання епохи використання альтернативної енергетики – це не найближче майбутнє, а необхідність. Якщо раніше шкода, яка завдавалась щохвилини природі, була мінімальною у зв'язку з порівняно незначним використанням традиційних енергоносіїв, то сьогодні ситуація критична. За різними підрахунками вчених передових країн нашої планети, запаси традиційних джерел альтернативної енергетики вичерпаються вже через 25–70 років. Саме тому розвиток альтернативної енергетики – це основне завдання кожної передової країни.

На ХХ ст. припало пікове навантаження нерозумного та недоцільного використання природних запасів нафти, вугілля, торфу, що, як наслідок, породило найглобальнішу проблему, з якою стикалось людство – тотальне забруднення планети. Вичерпання природних та звичних родовищ, знищення цілих екосистем океану та суші, винищення тваринного та рослинного світу: все це робиться тільки заради одного – збереження привілеїв використання електроенергії.

Визначено, що “альтернативна енергетика” – це один із секторів енергетики, що забезпечує вироблення електричної, теплової та механічної енергії, а її отримання відбувається за допомогою використання та впровадження альтернативних (відновлюваних) джерел та новітніх розробок у цій сфері.

Ключові слова: альтернативна енергетика; альтернативні (відновлювальні) джерела енергії.

Постановка проблеми. Соціально-правовий розвиток суспільства неупинний, тому потреби людства як у електричній, так й у тепловій енергії із кожним роком неухильно зростають.

Нині основою енергетики будь-якої країни світу є такі традиційні енергетичні ресурси, як вугілля, нафта та природний газ. Враховуючи їхню вичерпність, їх не можна розглядати як надійне джерело енергії у довгостроковій перспективі. До того ж їхнє розміщення у світі доволі нерівномірне і більшість країн вже відчувають їхній дефіцит. Залежність від зовнішніх постачань енергетичної сировини, непрогнозованість цін на неї, негативні екологічні наслідки від її використання зумовили вектор розвитку національних енергетичних систем, у якому важливе місце відведено використанню альтернативних джерел енергії, що, на відміну від традиційних енергетичних ресурсів, характеризуються невичерпністю, доступністю та меншою екологічною шкодою.

Аналіз дослідження проблеми. Цю тему досліджували такі науковці, як А. Святненко, В. С. Власова, М. О. Стадніцький, В. І. Бондаренко, Г. Б. Варламов, І. А. Вольчин, Г. С. Ратушняк, В. В. Джеджула, О. П. Ігнатенко, І. Гайдасенко, О. Бодак, М. М. Кузьміна, Є. Є. Шкурідін, І. В. Черниш, А. Глебова, Ю. О. Хабло та інші.

Мета статті – на основі ґрунтового аналізу великої джерельної бази визначити особливості правового регулювання альтернативного сектору енергетики як одного із найперспективніших напрямів у цій сфері

Виклад основного матеріалу. Наша країна не залишилась осторонь світових тенденцій до “озеленення”.. Хоч Україна відома своїм вугільним, газовим та торф’яним багатством, однак ще у минулому столітті стало зрозуміло, що ці запаси, як і світові, закінчуються із блискавичною швидкістю. Очевидно, що єдиним правильним вирішенням майбутнього енергетичного колапсу є розвиток альтернативної енергетики.

Норми інституту альтернативної енергетики регулюють суспільні відносини, що виникають між суб’єктами господарювання, а також між державою і юридичними та фізичними особами з приводу виробництва, зберігання, транспортування, постачання, передавання і споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, охорони навколишнього природного середовища, забезпечення екологічної та енергетичної безпеки у сфері альтернативної енергетики [1].

Закономірно зарахувати цей інститут до категорії міжгалузевого (комплексного) інституту права, адже у ньому зібрані, окрім норм екологічного права, також норми енергетичного, господарського, адміністративного, цивільного, фінансового, транспортного, митного та інших галузей права.

У літературі категорії “відновлювальні” та “альтернативні джерела енергії” здебільшого вживаються у тотожному змісті. Але ж, як свідчить аналіз, між цими категоріями є певні відмінності. Термін “відновлювальні” походить від дієслова “відновлювати”, що означає “приводити у попередній стан”. Тобто відновлювальні джерела енергії – це ті джерела енергії, які не вичерпуються під час їх використання, наприклад: сонячні, вітряні, водні, геотермальні й біомаса [2].

В українському законодавстві використовується саме термін “альтернативні джерела енергетики”. Об’єктивно він є доволі вдалим сьогодні, адже енергія з цих джерел ще довго буде використовуватися паралельно або ж як альтернатива вугіллю, нафті та газу. Однак цікаво, що в жодному законодавчому акті України чітко не вказано, альтернативою чого є зазначені джерела енергетики, тому тут варто використовувати принцип логічності.

Розбіжність у поняттях “альтернативні джерела енергетики” та “відновлювані” законодавець вирішив у самому формуванні дефініції “альтернативні джерела енергетики”, адже відповідно до Закону України “Про альтернативні джерела енергетики” від 20.02.2003 № 555-IV – це відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, гідротермальна, аеротермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний газ, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів [3].

До альтернативних (відновлювальних) джерел енергетики на сучасному етапі розвитку сфери зараховують:

- сонячне електромагнітне випромінювання (сонячну енергію): світлову та теплову;
- енергію руху повітряних мас (вітер);
- енергію водного потоку (здебільшого Дністер та Дніпро);
- енергію морських припливів і відливів;
- теплову енергію гарячих джерел (термальні води).

– також отримання тепла в процесі спалювання відновлюваного палива – біогазу, біоетанолу, паливних пелет (здебільшого газу, що виробляють з непотребу, завдяки чому істотно зменшуються обсяги викидів метану в атмосферу) та біомаси (продукт переробки відходів, який пізніше використовується як добриво у сільськогосподарській сфері або ж як біопаливо).

Відповідно до статичної інформації Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України про роботу електроенергетичного комплексу за 12 місяців 2020 р.:

1. Виробництво електроенергії альтернативними джерелами (вітровими, сонячними станціями, біомаси) за 12 місяців 2019 р. становило 5542,2 млн кВт/год, що на 2909,5 млн кВт/год, або на 110,5 %, більше ніж за відповідний період минулого року.

2. Гідралічні електростанції за 12 місяців 2019 р. виробили 7868,6 млн кВт/год електроенергії, що на 4139,8 млн кВт/год, або на 34,5 % менше, ніж за 12 місяців 2018 р.

3. Відсоткове співвідношення показників за 2019 р. у загальній структурі енергетичного комплексу:

– виробили гідралічні електростанції – 5,1 %;

– виробили альтернативні джерела (вітрові, сонячні станції, біомаса) – 3,6 %;

– загальний обсяг зеленої енергетики – 8,7 % [4].

Тобто зі статистичних даних можна зробити висновок, що загальний обсяг “зеленої” електроенергії менший, ніж за 2019 р. (пов’язано зі зниженням показника виробітку гідроелектростанцій у 2020 р.). Однак позитивним є різкий стрибок – близько 110,5 % порівняно із попереднім роком – вироблення енергії за допомогою альтернативних (відновлювальних) джерел енергетики.

Також за попередніми даними у 2020 р. відсоткове співвідношення виробітку альтернативної енергетики значно перевищує показники 2019 р.

Для України потенційно найперспективнішими є використання енергії сонця (переважно південь держави), вітру (Карпати, північ, захід), використання тепла гарячих джерел (Закарпаття), отримання тепла під час спалювання відновлюваного палива – біогазу, біоетанолу, паливних пелет (вся країна).

Для прикладу, в Україні існують промислові вітрові електростанції (далі – ВЕС), деталі яких споруджені на вітчизняних заводах. До таких об’єктів можна зарахувати експериментальні ВЕС, такі як: Акшанська, Чорноморська, Лакська, Євпаторійська. У Миколаївській області працює Аджигільська ВЕС, у Херсонській – Асканійська, у Донецькій – Новоазовська, на Львівщині – Трускавецька (Східницька) ВЕС.

Найбільша сонячна станція на материковій Україні – це СЕС “Токмак”. Потужності станції вистачає на освітлення Оріхівського, Гуляйпільського, Пологівського та частково Чернігівського районів Запорізької області.

Гордістю української сонячної енергетики є збудована у 2011 р. СЕС “Охотникове” – найбільша сонячна електростанція на території Східної та Центральної Європи, яка виробляє близько 100 000 МВт/год електроенергії на рік. На жаль, сьогодні СЕС “Охотникове”, як і СЕС “Перове”, на території окупованого Криму, а тому відірвані від енергетичної мережі України і, за останньої інформацією, не використовуються.

Також варто зазначити, що практично невичерпні запаси “нетрадиційних видів відновлювальних джерел енергії”. Їх можна видобувати із морської води, що унеможливує монополізацію паливних ресурсів однією або групою країн; відсутні продукти згоряння; радіоактивні відходи виробляються з коротким періодом напіврозпаду; термоядерні реактори можна встановлювати де завгодно, в яких завгодно кількостях і без серйозної шкоди для навколишнього середовища, їх можна використовувати в Космосі. Основним побічним елементом від їх використання при цьому буде вода [5].

Сьогодні ні для кого не є секретом, що сфера альтернативної енергетики перспективніша, ніж всі інші. Потенціал відновлюваних джерел давно перевершив ті сподівання, які у ХХ ст. покладалась на атомну енергетику.

Слушною вважаємо думку М. О. Стадніцького: “Державна політика має бути орієнтована на стимулювання первинної ініціативи приватних гравців ринку. Має стимулюватися також розвиток децентралізованої відновлюваної енергетики (наприклад, фотоелектричні системи та сонячні колектори на дахах житлових будинків тощо), потенціал якої оцінюється у ~5 % споживання електроенергії населенням” [6].

Варто також вказати і на недоліки використання альтернативних джерел енергетики. Зокрема, будівництво ВЕС дорожче порівняно із СЕС, а тому інвестицій туди йде менше. Також вітрові станції створюють значний шум, котрий унеможливує близьке співжиття із ними людей, а також інколи може збігатися із частотою радіо, що створює серйозні перешкоди. Саме тому оптимальним є їхнє будівництво на віддалених територіях (горах та пагорбах або непридатних для сільсько-господарського використання полях за межами населених пунктів).

Щодо СЕС, то для їх будівництва та експлуатації потрібні величезні території, непридатні для сільськогосподарського використання, а окремі складові частини їх будівництва отруйні для людини (кадмій, свинець, кадмій). У ясні погожі дні кількість виробленої електроенергії перевищує потреби енергоспоживачів, тому виникає необхідність в акумуляторах. Їх ціна значно підвищує собівартість виробленого кВт/год.

Недоліком малої гідроенергетики є цілеспрямоване затоплення значних територій, усихання малих річок, а якщо неправильно вибрано місце встановлення дамби або греблі, можливі катастрофічна зміна екосистем і втрата рослинного та тваринного різноманіття. Найменше недоліків спостерігається у разі вирощування ріпаку та енергетичних рослин (енергетична верба, міскантус, тополя тощо), що являють собою сировину майбутнього біопалива, біогазу, біоетанолу, паливних пелет та біомаси. Єдине, про що варто пам'ятати під час їх вирощування, – це підтримання родючості ґрунту.

Історія розвитку законодавства у сфері альтернативної енергетики незалежної України розпочинається з 1994 р., адже саме тоді вперше на законодавчому рівні в Україні була визначена дефініція “нетрадиційних та поновлювальних джерел енергії” – Законом України “Про енергозбереження” від 1 липня 1994 року [7].

Відповідно до цього Закону нетрадиційні й поновлювальні джерела енергії – це джерела, що постійно існують або періодично з'являються в навколишньому природному середовищі у вигляді потоків енергії Сонця, вітру, тепла Землі, енергії морів, океанів, річок, біомаси.

Зважаючи на давність ухвалення згаданого вище закону і того, що він впроваджений задовго до прийняття Директиви 2003/54/ЄС, структура енергетичного ринку України не захищена від недискримінаційних та об'єктивних процедур видавання дозволів або проведення тендерів щодо спорудження нових генеруючих потужностей. Також не передбачена процедура призначення незалежних органів для виконання таких функцій.

Окрім того, у цьому нормативно-правовому акті не визначений порядок видавання дозволів, проведення тендерів та визначення умов для будівництва, розширення і модернізації об'єктів електроенергетики, що мало бути основним призначенням (метою) цього закону, проте використані відповідні положення законодавства про містобудування та будівництво, що, безумовно, не може існувати в законодавчій системі України.

Прийняття Конституції України 28.06.1996 р. закріпило одне з основних прав людини та громадянина в Україні – право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди [8]. Кожному гарантовано право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення. Така інформація ніким не може бути засекречена (ст. 50).

Це екологічне право – одне із основних прав людини. Зокрема, для його реалізації органи місцевого самоврядування та органи виконавчої влади зобов'язані постійно звітувати про свою діяльність у цій сфері: стосовно видобування вугілля, газу та торфу, стану забрудненості повітря, ресурсної забезпеченості електростанцій всіх видів та загального відсоткового співвідношення всіх

секторів енергетики між собою. Центральним органом виконавчої влади, який здійснює інформаційне забезпечення громадян, є Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України та його територіальні органи.

Наступним кроком удосконалення сфери альтернативної енергетики стало прийняття Закону України “Про альтернативні види палива” від 14.01.2000 р. № 1391-XIV, який визначає правові, соціальні, економічні, екологічні та організаційні засади виробництва (видобутку) і використання альтернативних видів палива, а також стимулювання збільшення частки їх використання [9].

Саме із ухваленням цього Закону вперше на всеукраїнському рівні було визначено поняття альтернативного палива (тверде, рідке та газове паливо, яке є альтернативою відповідним традиційним видам палива і яке виробляється (видобувається) з нетрадиційних джерел та видів енергетичної сировини).

Одним із основних та фундаментальних законів у цій сфері є Закон України “Про альтернативні джерела енергії” від 20.02.2003 р., який визначає правові, економічні, екологічні та організаційні засади використання альтернативних джерел енергії та сприяння розширенню їх використання у паливно-енергетичному комплексі [10]. Ухвалення цього Закону передбачило стимулювання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії, які за результатами аукціону набули право на підтримку.

Нині одним із ключових аспектів цього закону є наявність надбавки до “зеленого” тарифу, аукціонної ціни за використання на об’єктах електроенергетики, зокрема на електричних станціях (пускових комплексах), які виробляють електроенергію з енергії сонячного випромінювання, систем акумуляції енергії українського виробництва.

Наступним законодавчим актом у сфері альтернативної енергетики є Закон України “Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу” від 05.04.2005 р. № 2509-IV [11]. Метою цього Закону є створення правових засад для підвищення ефективності використання палива в процесах виробництва енергії або інших технологічних процесах, розвитку та застосування технологій комбінованого виробництва електричної та теплової енергії, підвищення надійності та безпеки енергопостачання на регіональному рівні, залучення інвестицій на створення когенераційних установок.

Відповідно до ст. 6 Закону України “Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об’єктів” від 9.07.2010 р. № 2480-VI землі об’єктів альтернативної енергетики є частиною фонду земель енергетики [12].

Дещо покращилась ситуація у сфері реалізації елементів альтернативної енергетики із прийняттям Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії” від 04.06.2015 р. № 514-VIII, яким удосконалено механізм стимулювання розвитку відновлювальної енергетики – впровадження “зеленого” тарифу (вперше цей термін вжито в 1997 р.) [13].

Варто зауважити, що сьогодні “зелений” тариф в Україні є одним із найвищих у світі, а законодавчо визначені умови інвестування в альтернативну енергетику та виробництва “зеленої” енергії доволі конкурентні порівняно з іншими країнами Європи. Однак це, як наслідок, має дещо негативні аспекти.

Відповідно до п. 7 ч. 3 ст. 3 Закону України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” від 22.09.2016 р. № 1540-VIII, перед цим державним органом стоїть завдання щодо сприяння упровадженню заходів з енергоефективності, збільшенню частки виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії та захисту навколишнього природного середовища [14].

Законом України “Про ринок електроенергії” від 13.04.2017 р. № 2019-VIII передбачено можливість укладання довгострокових договорів на закупівлю електроенергії, виробленої за “зеленим” тарифом, до 2030 р., а також укладання договору купівлі-продажу електричної енергії

між гарантованим покупцем та суб'єктом господарювання, який виробляє електричну енергію з альтернативних, зокрема відновлюваних, джерел енергії та за результатами аукціону набув право на підтримку [15].

Тобто енергія, вироблена з альтернативних джерел енергетики, – це електрична, теплова та механічна енергія, яка виробляється на об'єктах альтернативної енергетики із використанням відповідних екологічних ресурсів і може виступати товарною продукцією, призначеною для купівлі-продажу.

Однак, незважаючи на певний прогрес у реформуванні та всі спроби оптимізувати законодавство, що регулює сферу альтернативної енергетики, цей сектор законодавчої бази загалом є стихійним, неповноцінним та несистематизованим.

Висновки. На сьогоднішньому етапі необхідно поліпшувати якість екологічної політики України у цій сфері, а саме – збільшувати питому вагу зеленої енергетики в економіці на основі діалогу та досягнення оптимального рівня державного та приватного партнерства (комунікації).

Незважаючи на певний прогрес у реформуванні та всі спроби оптимізувати законодавство, що регулює сферу альтернативної енергетики, цей сектор законодавчої бази залишається стихійним, неповноцінним та несистематизованим. Адже, якщо порівняти законодавчу базу ЄС та України, то у нашій державі декларовані нормативно-правові документи не підкріплюються практичними кроками.

Однак, незважаючи на все, наша держава має великий ресурсний потенціал для розвитку альтернативної (відновлюваної) енергетики: річки із потужним гідрологічним енергетичним запасом на всій території України, гори та морські узбережжя для встановлення ВЕС, тривалу сонячну активність на півдні країни для будівництва СЕС, величезні сільськогосподарські площі для вирощування біопаливних культур на сході.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодак О. (2017). Місце альтернативних джерел енергії в системі об'єктів екологічного права України. *Підприємництво і господарське право*. С. 57–61.
2. Шкурідін Є. Є. (2014). Поняття альтернативних джерел енергетики. *Молодий вчений*. № 4 (07). С. 42–44.
3. Про альтернативні джерела енергії від 20.02.2003 № 555-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15/ed20201016#Text> (дата звернення 03.03.2021).
4. Інформація про роботу електроенергетичного комплексу за 12 місяців 2019 року від 28.01.2020. URL: <https://merp.gov.ua/news/34531.html> (дата звернення 23.11.2020).
5. Кузьміна М. М. (2013). Поняття та види енергії з альтернативних джерел. *Вісник Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”*. № 14. С. 134–141.
6. Стадніцький О. М. (2021). Зміни правового регулювання альтернативної енергетики в сучасних реаліях України. *КПІ ім. Ігоря Сікорського, кафедра відновлюваних джерел енергії*. С. 570–572. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/131578-282696-1-PB.pdf> (дата звернення 03.03.2021).
7. Про енергозбереження від 01.07.1994 № 74/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-вр#Text> (дата звернення 03.03.2021).
8. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення 03.03.2021).
9. Про альтернативні види палива від 14.01.2000 № 1391-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-14#Text> (дата звернення 03.03.2021).
10. Про альтернативні джерела енергії від 20.02.2003 № 555-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15/ed20201016#Text> (дата звернення 03.03.2021).
11. Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу від 05.04.2005 № 2509-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text> (дата звернення 03.03.2021).
12. Про землі енергетики та правовий режим спеціальних зон енергетичних об'єктів від 09.07.2010 № 2480-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2480-17#Text> (дата звернення 03.03.2021).

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії від 04.06.2015 № 514-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-19#Text> (дата звернення 03.03.2021).

14. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.09.2016 № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text> (дата звернення 03.03.2021).

15. Про ринок електричної енергії від 13.04.2017 № 2019-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (дата звернення 03.03.2021).

REFERENCES

1. Bodak O. (2017). *Mistse al'ternatyvnykh dzherel enerhiyi v systemi ob'yektiv ekolohichnoho prava Ukrainy*. Pidpryyemnytstvo i hospodars'ke pravo The place of alternative energy sources in the system of environmental law of Ukraine. Entrepreneurship and business law]. S. 57–61 [in Ukrainian].

2. Shkuridin Ye. Ye. (2014). *Ponyattya al'ternatyvnykh dzherel enerhetyky*. Molodyy vchenyy. [The concept of alternative energy sources]. No. 4 (07). S. 42–44 [in Ukrainian].

3. *Pro al'ternatyvni dzherela enerhiyi* vid 20.02.2003 No. 555-IV [On alternative energy sources]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15/ed20201016#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

4. *Informatsiya pro robotu elektroenerhetychnoho kompleksu za 12 misyatsiv 2019 roku vid 28.01.2020* [Information on the operation of the power complex for 12 months of 2019]. URL: <https://mepr.gov.ua/news/34531.html> (data zvernennya 23.11.2020) [in Ukrainian].

5. Kuz'mina M. M. (2013). *Ponyattya ta vydy enerhiyi z al'ternatyvnykh dzherel*. Visnyk Natsional'noho universytetu "Yurydychna akademiya Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho" [The concept and types of energy from alternative sources.]. No. 14. S. 134–141 [in Ukrainian].

6. Stadnits'kyy O. M. (2021). *Zminy pravovoho rehulyuvannya al'ternatyvnoyi enerhetyky v suchasnykh realiyakh Ukrainy*. KPI im. Ihorya Sikors'koho, kafedra vidnovlyuvanykh dzherel enerhiyi. S. 570–572. [Changes in the legal regulation of alternative energy in the modern realities of Ukraine]. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/131578-282696-1-PB.pdf> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

7. *Pro enerhozberezhennya* vid 01.07.1994 No. 74/94-VR. [On energy saving]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-vr#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

8. *Konstytutsiya Ukrainy* vid 28.06.1996 No. 254k/96-VR. [The Constitution of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

9. *Pro al'ternatyvni vydy palyva* vid 14.01.2000 No. 1391-XIV. [On alternative fuels]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1391-14#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

10. *Pro al'ternatyvni dzherela enerhiyi* vid 20.02.2003 No. 555-IV. [On alternative energy sources]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15/ed20201016#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

11. *Pro kombinovane vyrobnytstvo teplovyi ta elektrychnoyi enerhiyi (koheneratsiyu) ta vykorystannya skydnoho enerhopotentsialu* vid 05.04.2005 No. 2509-IV. [On combined heat and power generation (cogeneration) and use of waste energy potential]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2509-15#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

12. *Pro zemli enerhetyky ta pravovyy rezhym spetsial'nykh zon enerhetychnykh ob'yektiv* vid 09.07.2010 No. 2480-VI. [On energy lands and the legal regime of special zones of energy facilities]URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2480-17#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

13. *Pro vnesennya zmin do deyakykh zakoniv Ukrainy shchodo zabezpechennya konkurentnykh umov vyrobnytstva elektroenerhiyi z al'ternatyvnykh dzherel enerhiyi* vid 04.06.2015 No. 514-VIII. [On amendments to some laws of Ukraine to ensure competitive conditions for the production of electricity from alternative energy sources]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-19#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

14. *Pro Natsional'nu komisiyu, shcho zdiysnyuye derzhavne rehulyuvannya u sferakh enerhetyky ta komunal'nykh posluh* vid 22.09.2016 No. 1540-VIII. [On the National Commission for State Regulation of Energy and Utilities]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

15. *Pro rynek elektrychnoyi enerhiyi* vid 13.04.2017 No. 2019-VIII. [On the electricity market]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text> (data zvernennya 03.03.2021) [in Ukrainian].

Дата надходження: 05.03.2021 р.

Liubomira Melekh

Candidate of Law, Associate Professor
Professor of the Department of Economic and Legal Disciplines
Lviv State University of Internal Affairs

Olena Nagirnyak

higher education seeker
Lviv State University of Internal Affairs

LEGAL REGULATION OF ALTERNATIVE ENERGY IN UKRAINE

The article draws attention to the fact that the onset of the era of alternative energy use is not the near future, but a necessity. If in the past the damage done to nature every minute was minimal due to the relatively low use of traditional energy sources, today the situation is critical. According to various estimates of scientists of the advanced countries of our planet, the reserves of traditional sources of alternative energy will be depleted in 25–70 years. That is why the development of alternative energy is the main task of every advanced country.

In the twentieth century, there was a peak load of unreasonable and inappropriate use of natural reserves of oil, coal, peat, which as a result gave rise to the most global problem faced by mankind – the total pollution of the planet. Depletion of natural and habitual deposits, destruction of entire ecosystems of the ocean and land, destruction of fauna and flora: all this is done for the sole purpose of preserving the privileges of using electricity.

It is determined that “alternative energy” is one of the energy sectors that provides electricity, heat and mechanical energy, and its production is through the use and implementation of alternative (renewable) sources and the latest developments in this area.

Key words: alternative energy; alternative (renewable) energy sources.